

• **RAMMENOTAT OM ET SPILDEVANDS-SAMARBEJDE**

HORTEN

1. BAGGRUND OG INTRODUKTION

1.1 Udfordringer i vandsektoren

Vandsektorloven, der trådte i kraft i 2010, har lagt et betydeligt pres på vandselskaberne. Den tvungne udskillelse fra de kommunale organisationer har betydet, at de nydannede vandselskaber har skullet etablere egne nye administrative organer, samtidig med at selskabsgørelsen og den øgede administrative regulering stiller krav om tilførsel af nye ressourcer og kompetencer. Herudover indebærer klimaforandringerne, at der stilles øgede krav til spildevandsselskaberne.

På baggrund af disse udfordringer besluttede borgmestrene fra Vandsamarbejde Sjælland¹ og Københavns Kommune den 9. februar 2011 at iværksætte en undersøgelse af mulighederne for at etablere en fælles *vandkoncern*. Heraf har 8 kommuner² truffet principbeslutning om, at deres vandselskaber samles i én fælles koncern med et serviceselskab. Der er lagt op til, at disse 8 kommuner tager endelig politisk stilling til vandsamarbejdet samtidig med, at de træffer en principbeslutning om at indgå i et spildevandssamarbejde, jf. nedenfor.

1.2 Udfordringer særligt på spildevandsområdet

Udfordringerne på spildevandsområdet vedrører særligt:

- Behov for øgede investeringer og øget koordinering på klimaområdet

¹ Vandsamarbejde Sjælland har følgende 12 deltagerkommuner: Albertslund, Ballerup, Brøndby, Dragør, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Rødovre og Vallensbæk.

² Albertslund Kommune, Brøndby Kommune, Dragør Kommune, Herlev Kommune, Hvidovre Kommune, Københavns Kommune, Rødovre Kommune og Vallensbæk Kommune.

- Vandsektorlovens prisloftregulering med øgede krav om effektivisering, dokumentation og kontrol
- Behov for specialiseret viden og kompetenceudvikling for at imødekomme ovenstående udfordringer.

Repræsentanter for de kommuner, der indgår i Vandsamarbejde Sjælland A/S, samt Københavns Kommune, har derfor besluttet at undersøge mulighederne for at etablere et *spildevandssamarbejde* parallelt med den kommende vandkoncern.

Undersøgelserne har mundet ud i følgende beslutningsoplæg, som herved forelægges Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune og kommunalbestyrelserne i kommunerne i Vandsamarbejde Sjælland A/S til principbeslutning.

Kommunerne vil i sensommeren 2012 endeligt skulle beslutte, om de vil deltage som ejere af en fælles spildevandskoncern. Muligheden for at deltage i spildevandssamarbejdet står åben for alle kommunerne i Vandsamarbejde Sjælland A/S samt Københavns Kommune, også de kommuner, der ikke træffer endelig beslutning om at indgå i den fælles vandkoncern.

Dette bilag udgør en fælles ramme for kommunernes beslutningsgrundlag.

Som **Bilag 1** vedlægges et dokument med visionen for en fælles spildevandskoncern.

2. STRUKTUR FOR ET SPILDEVANDSSAMARBEJDE

Et spildevandssamarbejde kan i princippet struktureres efter samme skabelon som det vandsamarbejde, de 8 kommuner i efteråret 2011 traf principbeslutning om at indgå i.

Koncernen vil i så fald bestå af et nystiftet holdingselskab, der ejer 100 % af de spildevandsselskaber, kommunerne hidtil har ejet.

Til forskel fra vandsamarbejdet vil der ikke blive etableret et fælles produktionsselskab, og serviceringen af spildevandsselskaberne vil kunne ske fra serviceselskabet i vandkoncernen.

3. MODELLER FOR EJERFORDELING

Forsyningssekretariatet vil blive kontaktet med henblik på at finde en fordelingsnøgle, der formentlig tager afsæt i justerede polka-værdier.

4. LEDELSE

4.1 Holding

Holdingselskabets bestyrelse kan – i lighed med holdingselskabet i vandkoncernen – bestå af en repræsentant for hver ejerkommune. Der er ikke grundlag for at etablere en observatørordning, da der i modsætning til vandsamarbejdet ikke vil være aftag for kommuner uden for koncernen.

HORTEN

Kompetenceforholdet mellem ejerkommuner og spildevandskoncernen kan eksempelvis fastlægges med udgangspunkt i de principper, der er aftalt, for så vidt angår den fælles vandkoncern.

Bestyrelsen i holdingselskabet får i så fald kompetence til at træffe beslutninger om væsentlige forhold, der berører hele koncernen. Herudover vil bestyrelsen træffe beslutning om, hvordan holdingselskabet skal agere som ejer af spildevandsselskaberne på deres generalforsamlinger. Sager af principiel eller væsentlig økonomisk betydning vil imidlertid skulle forelægges generalforsamlingen, dvs. ejerne, der træffer beslutning med kvalificeret flertal. Kvalificeret flertal vil f.eks. kunne udgøres af 2/3 af stemmerne, der samtidig repræsenterer mindst 3 ejerkommuner.

Da der ikke forventes at være medarbejdere ansat i koncernen, finder selskabslovens regler om koncernrepræsentation ikke anvendelse. Det kan overvejes, om de medarbejdervalgte repræsentanter i bestyrelsen i vandkoncernens holdingselskab skal tilbydes bestyrelsesposter i holdingselskabet i spildevandskoncernen.

HORTEN

4.2 **Netselskaberne**

Spildevandsselskaberne kan fortsætte som selvstændige selskaber med egne prislofter og egne takster. Bestyrelsen træffer beslutning i sager af strategisk betydning, men det kan, som i vandkoncernen, bestemmes, at forhold af principiel eller væsentlig økonomisk betydning, f.eks. takstfastsættelse, vil skulle forelægges generalforsamlingen, dvs. behandles af bestyrelsen i holdingselskabet.

De medarbejdere, der pt. udfører administrations- og driftsopgaver for spildevandsselskaberne, vil blive virksomhedsoverdraget til serviceselskabet i vandkoncernen.

5. **KE AFLØB A/S' SÆRLIGE GÆLDSFORHOLD**

Samarbejdet indebærer, at KE Afløb A/S' særlige gældsforpligtelse over for KommuneKredit opretholdes. De øvrige kommuner og deres vandselskaber belastes ikke af denne gældsforpligtelse.

Måtte der senere blive mulighed for at indregne en sådan gældsforpligtelse i taksterne, vil de øvrige ejerkommuner kunne etablere en tilsvarende model, men der vil ikke være pligt hertil.

6. **TAKSTER**

6.1 **Særskilte net**

De nuværende spildevandsselskaber kan fortsætte som selvstændige selskaber med egne prislofter og egne takster.

Der kan senere træffes beslutning om at fusionere flere spildevandsselskaber, hvilket i så fald vil kræve, at de ejerkommuner, hvor selskaberne er beliggende, tiltræder disse beslutninger.

6.2 Fællesaftaler om klimatilpasninger

Etableringen af en spildevandskoncern vil skabe en ramme for indgåelse af aftaler om investering i klimatilpasninger. Det vil blive muligt at optimere placering af anlæg hertil, og der kan sikres fokus på, at aftaler indgås, så investeringerne kan indregnes i prislofterne i overensstemmelse med Forsyningssekretariatets og Konkurrenceankenævnets praksis herom.

7. SKATTEMÆSSIGE FORHOLD

7.1 Skattefri aktieombytning

Overgangen til den nye struktur indebærer, at aktierne i de eksisterende spildevandsselskaber ombyttes med nye aktier i holdingselskabet i spildevandskoncernen. Denne ombytning gennemføres ved en skattefri aktieombytning. Overgangen til den fælles koncern medfører, at eksisterende skattesager vedrørende åbningsbalancen pr. 1. januar 2007 forbliver i de eksisterende selskaber, og sagerne kan videreføres i den nye fælles koncern.

7.2 Sambeskatning og sambeskatningsbidrag

Københavns Energi forventes at opnå aktiemajoritet, hvorfor holdingselskabet i spildevandskoncernen vil blive sambeskattet, dels med de underliggende spildevandsselskaber, men også med Vores Vand-selskaberne og øvrige aktiviteter i Københavns Energi-koncernen. Sambeskatningsreglerne medfører, at der vil ske intern fordeling af skatteforpligtelser og betaling af skat efter de almindelige regler herfor.

8. MEDARBEJDERFORHOLD

8.1 Virksomhedsoverdragelse og udlån

Medarbejderne i de selskaber – oftest et serviceselskab – der udfører administration og drift af spildevandsselskabet, kan virksomhedsoverdrages til serviceselskabet i vand-koncernen.

Dette serviceselskab kan herefter servicere kommunernes vandselskaber, KE's øvrige forsyningsselskaber, de spildevandsselskaber, som indgår i den nye spildevandskoncern, samt andre forsyningsselskaber tilhørende de kommuner, der er medejere af vand-koncernen.

8.2 Timing i forhold til vand

Parallelt med principbeslutningen om at indgå i et spildevandssamarbejde forventes der endeligt taget stilling til, om den enkelte kommune skal indgå i vandsamarbejdet.

Når vandsamarbejdet etableres i maj/juni 2012, vil de medarbejdere, der udfører administrations- og driftsopgaver for vandselskaberne, blive virksomhedsoverdraget til det fælles serviceselskab (det hidtidige Københavns Energi A/S, som bliver indskudt i den nye vand-koncern).

HORTEN

Serviceselskabet udfører administrations- og driftsopgaver for vandselskaberne i den nye vand-koncern samt for KE's øvrige forsyningsselskaber.

Fra det tidspunkt, hvor vand-koncernen etableres og "vand"-medarbejderne virksomhedsoverdrages, vil de nuværende serviceselskaber alene have de medarbejdere ansat, som udfører opgaver for spildevands-selskaberne og evt. andre forsyningsselskaber, som den enkelte kommune måtte eje.

På den baggrund er der givet mulighed for, at også de øvrige kommuners andre forsyningsselskaber, herunder særligt spildevandsselskaberne, kan få udført administrations- og serviceopgaver af det fælles serviceselskab i vand-koncernen. I så fald vil de medarbejdere, der hidtil har udført disse opgaver i kommunens eget serviceselskab, blive overført til det fælles serviceselskab.

Alternativt kan den enkelte kommune vente med at træffe beslutning herom, indtil der blandt de involverede kommuner er truffet endelig beslutning om, hvordan et eventuelt kommende samarbejde på spildevandsområdet vil forme sig.

HORTEN

9. UDBUDSRETLIGE SPØRGSMÅL

Der vil være driftsaftaler mellem serviceselskabet i vandkoncernen og netselskaberne i spildevandskoncernen. Det er afgørende, at spildevandsselskaberne kan købe ydelser fra serviceselskabet, uden at indkøbene er omfattet af udbudsreglerne.

Der vil ikke være privat ejerskab af hverken vand- eller spildevandskoncernen, og samhandlen vil ske mellem serviceselskabet i vandkoncernen og forsyningsselskaber, der helt eller delvist har samme ejerkreds som serviceselskabet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i en udtalelse af 30. maj 2011 tilsluttet sig, at der består en sådan mulighed for at undtage offentlige horisontale samarbejdsaftaler fra udbudspflicht. Styrelsen opstiller imidlertid en række betingelser:

"Der foreligger et "ægte" samarbejde mellem offentlige enheder til sikring af gennemførelse af en public serviceopgave. For at samarbejdet kan anses for ægte, er det en forudsætning, at de offentlige enheder bidrager til udførelsen af public serviceopgaven, men det er ikke et krav, at de bidrager ligeligt. Endvidere må der ikke foreligge nogen betaling mellem de offentlige myndigheder, ud over refundering af omkostninger.

Gennemførelse af samarbejdet kan kun reguleres ud fra overvejelser og krav, der vedrører forfølgelsen af formål af almen interesse."

Også fra EU-Kommissionens side går tendensen i retning af, at man anerkender, at kontrakter undtages fra EU-udbud, så længe der er tale om kontrakter vedrørende fælles løsning af en public service opgave, og der ikke er private kapitalinteresser involveret i samarbejdet.

På baggrund af den ovenfor beskrevne retsudvikling og henset til, at aftalerne mellem serviceselskabet og de øvrige kommunale forsyningselskaber,

- etableres med henblik på at løse public service opgaver,
- etableres inden for tæt regulerede områder, hvor lovgivningen i et vist omfang afskærer kommunerne fra løse at opgaverne selv,
- ikke indebærer, at private virksomheder opnår fordele, samt
- at der ikke er udsigt til en privatisering af området,

er det vores vurdering, at aftalerne kan indgås uden forudgående udbud.

10. FUSIONSGODKENDELSE

HORTEN

Da der etableres et fælles holdingselskab, der får kontrol med de underliggende spildevandsselskaber, skal etableringen af koncernen fusionsgodkendes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

På baggrund af vores hidtidige erfaringer med omdannelse af kommunale forsyningsvirksomheder er det vores vurdering, at etableringen af det fælles vandsamarbejde vil kunne godkendes på baggrund af en forenklet anmeldelse.

Forenklet anmeldelse er forbeholdt fusioner, der på forhånd kan karakteriseres som uproblematisk. Anmeldelse efter den forenkede procedure kræver færre oplysninger end den almindelige procedure, og giver adgang til en hurtigere og mere smidig sagsbehandling.

11. KOMMUNERNES KOMPETENCER EFTER OMDANNELSE

Adskillelse af den kommunale forvaltning og spildevandsforsyningen har ændret kommunernes kompetencer i forhold til forsyningerne. Det er samtidig blevet mere relevant at sondre mellem de forskellige roller, som forsyningerne og kommunerne har i forhold til hinanden. Dette afsnit skitserer kort kommunens kompetencer i forhold til spildevandsselskabet som ejer, som myndighed og som samarbejdspartner.

11.1 Kommunens kompetencer som ejer

Kommunerne vil efter etablering af en fælles spildevandskoncern få indflydelse i det fælles selskab svarende til deres ejerandele. Det foreliggende udkast til ejeraftale mellem ejerkommunerne vedrørende et fælles vandsamarbejde lægger ikke op til, at den enkelte kommune får særlige ejerkompetencer over for det forsyningselskab, som ejer anlæg i den pågældende kommune. Denne aftale forventes i det væsentligste videreført på spildevandsområdet.

Den enkelte kommunens ejerbeføjelser vil derfor blive udøvet på generalforsamlingen for holdingselskabet, herunder ved at kommunen får en repræsentant i bestyrelsen for holdingselskabet.

Denne struktur sikrer, at ledelsen af selskaberne kan ensrette drift og administration af de spildevandsselskaber, der indgår i koncernen.

Kommunerne vil fortsat have mulighed for at træffe beslutninger vedrørende planlægningen og driften af spildevandsforsyningen i kraft af kommunens rolle som spildevandsmyndighed, jf. nedenfor.

11.2 **Kommunens myndighedskompetencer**

Kommunernes myndighedsbeføjelser vil være uændrede, så længe de enkelte spildevandsselskaber består som selvstændige selskaber.

De enkelte kommuner vil være planmyndighed i forhold til spildevandsanlæg inden for kommunens geografiske område. Det betyder, at kommunerne efter de gældende regler fortsat vil have betydelig indflydelse på spildevandsforsyningernes anlægsplaner og investeringer.

Lovgivningen har ikke klart taget stilling til, om spildevandsplanerne efter udskillelsen af spildevandsforsyningerne er bindende for spildevandsselskaberne. Der er imidlertid meget, som taler for at anse spildevandsplanerne for bindende for spildevandsselskaberne. Naturstyrelsen har i et notat af 18. november 2011 lagt til grund, at kommunerne i spildevandsplanen kan fastsætte forpligtende servicemål for forsyningen, som kan danne grundlag for udvidelse af forsyningernes prisloft. Hertil kommer, at spildevandsplanernes investerings- og reoveringsplaner mv. må anses for at kunne få betydning ved vurderingen af et spildevandsselskabs ansvar for brud på spildevandsanlæg eller kapacitetsmangler i forbindelse med oversvømmelser mv. Den enkelte kommunes kompetencer som planmyndighed giver kommunen gode muligheder for at øve indflydelse på spildevandsplanlægningen og investeringer i nye spildevandsanlæg, men er ikke en attraktiv model for en tæt styring af selskabet.

Det bemærkes, at der pt. foreligger en anmodning fra et vandselskab til Naturstyrelsen om at tilkendegive, at selskabet ikke er retlig forpligtet af den kommunale spildevandsplan. Hvis selskabet får medhold i dette, vil spildevandsplanen være uegnet til at regulere forhold mellem kommunen og spildevandsforsyningen. I denne situation vil kommunen kun råde over påbudsinstrumentet, hvorefter kommunen med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 30 kan meddele spildevandsforsyningen påbud, når dette kan begrundes miljømæssigt.

For at afbøde ovenstående kan der i ejeraftalen og spildevandsselskabernes vedtægter indsættes bestemmelser om, at spildevandsselskaberne skal tilrettelægge deres virksomhed, så de er aktive medspillere ved varetagelsen af lokale hensyn, herunder at de skal overholde de gældende spildevandsplaner.

Herudover vil den enkelte kommune fortsat være takstgodkendende myndighed, da den skal tage stilling til det stedlige spildevandsselskabs takst og betalingsvedtægt. Hvis flere spildevandsselskaber fusioneres, skal alene den kommune, hvor selskabet har sit registrerede hovedsæde, godkende takster og betalingsvedtægt.

Kommunerne kan med hjemmel i bekendtgørelsen nr. 1468 af 16. december 2009 om kommuners varetagelse af administrative opgaver for visse vandselskaber i en overgangsperiode frem til 1. januar 2013 levere visse administrative ydelser til visse vandselskaber. Det fremgår af bekendtgørelsen, at den gælder for vandselskaber, som håndterer højst 1 mio. m³ vand eller spildevand. Det samlede vederlag for administrative ydelser fra kommunen til vandselskabet må højst udgøre 1 mio. kr./årligt. Bekendtgørelsen indeholder en nærmere beskrivelse af, hvilke ydelser kommunerne kan levere til forsyningerne.

Herudover kan kommunerne med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglernes princip om overkapacitet i begrænset omfang bistå forsyningerne med eksempelvis at vedligeholde grønne områder, udføre personaleadministration mv. Det er en betingelse for, at der er tale om lovlig overkapacitet, at kommunens kapacitet ikke er dimensioneret med henblik på at varetage disse opgaver, og at overkapaciteten af hensyn til kommunens drift ikke kan afskaffes.

Vandselskaberne har en – forholdsvis begrænset – mulighed for at levere ydelser til kommunerne efter bekendtgørelse nr. 1195 af 14. oktober 2010 med senere ændringer om tilknyttet aktivitet.

Serviceselskaber kan levere ydelser til ejerkommunen og til tredjemand, når der er hjemmel hertil i kommunalfuldmagtsreglerne.

Hellerup, den 9. februar 2012

Per Timmermann

Klavs V. Gravesen

Rikke Søgaard Berth

HORTEN